

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Iter ad coelum in quatuor partitum Semitas seu partes, & Fasciculum
Myrrhæ

Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

Quomodo quilibet possit ac debeat se continere in continuis præsentiæ
Dei, ostendit exercitium primum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49363](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49363)

EXERCITIUM PRIMUM

Divina Præsentia.

Variis modis Divina præsentia consideranda venit: Unde triplex potest assignari & distingui præsentia Dei: prima essentialis, ratione Immenſitatis Divinæ: secunda habitualis, ratione habitus gratiæ: tertia actualis, ratione actualis unionis cum Deo, quæ fit mediante

cognitione & amore. Prima est communis omnibus, etiam peccatoribus. Secunda competit iustis. Tertia iis Dei filiis propria est, qui spiritu Dei aguntur, & est, ut definit S. Bernardus, *Iugis Dei memoria, continua intelligentia, affectio indefessa.* Sive pro ut asserit Albertus Magnus, est perfecta quædam unio animæ cum Deo, in quâ anima Deo imprimitur, ut cera sigillo, & illuminatur ad cognoscendum Deum, qui est prima Veritas: ad amandum Deum, qui est summa Bonitas: ad quiescendum in Deo, qui est summa Felicitas.

Rom. 8 1.
S. Bernar
ad fratre
Alb. Mag

Denique, secundum dilectum Discipulum, dulcis quædam conversatio est cum sanctissimâ Trinitate, *Ioan. cap. 14.* in quâ animæ essentia sanctificatur Divinitatis præsentia: memoria præsentia Patris: intellectus præsentia Filij: voluntas præsentia Spiritus Sancti: unde anima tota est in Deo, & Deus totus in animâ.

A Porro

Poriò primam & secundam præsentiam Dei supra allegatam seponemus, acturi solum de tertia, quò ad necessitatem, quò ad utilitatem, & quò ad modum eandem exercendi tam in genere, quàm in specie.

CAP. I.

De Necessitate Præsentia Dei.

Quàm necessaria sit animæ actualis unio & vitæ præsentia Dei, efficaciter ex hoc solo motivo elicitur & probatur: quod absque eâ supernaturali gratia vitâ vivere nequeat anima; gratia siquidem dependet a præsentia Dei inesse, in operari & quò ad ultimum suum complementum & perfectionem.

Primò dependet in esse, quia *Gratiam & gloriam dabit Dominus*, producendo illam (*Solus Deus potest Deificare communicando consortium Divina Nature, sicut solus ignis potest ignire*) præservando & defendendo illam a suo destructivo, quod est peccatum; etenim sine actuali auxilio Divinæ præsentia hostium nostrorum tentationes vinci & superari nequeunt: *Vnde ad non peccandum gratia Dei adiutorium est necessarium.*

Psal. 83.
S. Tho. 1.2.
q. 12. art. 1.
1.2. q. 109
art. 8. ex
Aug.

Trid. sess. 6
cap. 16.

1.2. q. 89
art. 1.

Secundò dependet etiam in operari: quia opera nostra non possunt esse ordinis supernaturalis, & vitæ æternæ meritoria, nisi Deus præsentia suâ Divinos iisdem communicet influxus: *Ut caput influat in membra & vitis in palmites*, veluti nos docet Concilium Tridentinum.

Tertiò denique dependet in suâ perfectione: etenim quemadmodum alicui rei corporeæ, quò perfectè illuminetur, non sufficit *intrinsicca dispositio coloris*, verùm etiam requiritur *exterior claritas superveniens*; pari ratione ad perfectionem animæ non est sufficiens lumen habitualis gratiæ, *ut nitor intrinsicus*; sed etiam splendor actualis Divinæ præsentia illuminans & inspiciens, *quasi fulgor exterior*, necessarius est.

Neces-

Necessitas ergo Divinae praesentiae fundata est in necessitate gratiae. Quantum Divinam aestimas gratiam, tantundem appetiaberis Divinam praesentiam.

In hanc necessitatem Sancti collimantes, mentisque dirigentes aciem, summa instantia commendant piis sanctumque Divinae praesentiae exercitium. S. Petrus, ut refert S. Clemens Alexandri-
S. Clemens Alex.
 S. Paulus ad Timotheum ait: *Exerce te ipsum ad pietatem, quae nil aliud est, quam Divina praesentia,*
ad Tim. 1.
 uti declarat S. Bernardus. S. Basilius quotiescunque,
S. Bern. ad frat. de Mont. Dei.
 quid ad salutem & perfectionem animae consequendam foret necessarium, interrogabatur, *hoc unum ad singula respondebat: Praesentia Dei.*
S. Ignat. Mart.
 S. Ignatius Martyr, hoc idem Hebraei, ne peccaret, dedit consilium: *Memento Dei, & non peccabis.* Eandem doctrinam S. Dorotheus Discipulo suo Dositheo tradidit,
S. Dorothe.
 & cum hac sola quinque annorum spatio tantam hic attigit perfectionem, ut post mortem suam inter beatiores paradisi incolas visus fuerit coelesti dotatus gloria non exigua.

Verum, quousque virtutis hujus sese extendat necessitas, videamus. Necessaria est Divina praesentia in omni loco, tempore & actione. In omni loco, in ipso etiam Paradiso, respondet S. Ambrosius. Pro-
S. Ambros.
 pterea bono latroni dixit Christus: *Hodie mecum eris in Paradiso.* Quorsum additur illud, *Mecum? Quasi diceret: Noli timere, ne & tu cadas de Paradiso, sicut cecidit Adam; sed audi, Mecum eris, quo praesente cadere non poteris.* Est necessaria omni tempore, respondet Chrysostomus: *& omne tempus, quo de Deo non cogitas, hoc te repusa perdidisse.* In omni etiam
S. Chrysof. lib. 2. de
 actione necessaria est, ait S. Augustinus: *ne, si sub- clausuro a- trahatur suavitas contemplationis, opprimat necessitas nimia.*
S. Aug. de Civit. Dei lib. 2. c. 19.
 additione Est necessaria denique, respondent omnes Sancti, veluti praesentia animae corpori, mundo praesentia Solis:
In ea vivimus, movemur & sumus.

Hac igitur supposita veritate, o anima mea, *In omni- bus viis tuis respice illum, & ipse diriget gressus tuos.*
Ps. 17. Prov. 3.

Allocia

1. Ioan. 1.

Associa te semper Deo, cum Patre, Filio & Spiritu Sancto tua sit conversatio: *Sit societas nostra cum Patre & Filio eius Iesu Christo.* Recordare, documenti illius

Aug. in Psal.

D. Augustini: anima nequit esse sola & sine ullius comitatu, si non admittit præsentiam Dei, Dæmonii admittet præsentiam & consortium: *Qui non dat locum Divina inspirationi, dabit locum diabolica suggestioni.*

In vit. P.P.

Undè optimè dixit Diocles intruendo Palladium: *Cum discedit anima à Dei præsentia, statim vel Diabolus, vel bestia efficitur: subito enim prolabitur in affectum aliquem inordinatum sensualitatis aut superbia.*

CAPUT II.

De Utilitate.

INter alios quamplurimos & penè innumeros fructus, quos in animam progenerat præsentia Dei, tres solum, utpotè principales, recensentur. Primus est mortificatio affectuum. Secundus acquisitio virtutum in summo gradu & perfectione. Tertius est pax & quies animi imperturbabilis.

Quò ad primum, quemadmodum, ut effronis dometur equus, necesse est, inquit D. Augustinus, inquiratur homo, qui eum domet; non enim à seipso, sed alterius virtute & industria equus domari potest: pari ratione, ut inordinatus quidam refrenetur & reguletur animus, unicum superest remedium recursus ad Deum: siquidem à seipso homo dirigi nequit: *Ve dometur equus, quaritur homo? ergò, ut dometur homo, quaratur Deus: sicut equus non se domat, ita nec se domat homo.* Quare concludit idem S. Doctor: *In Deo spem nostram ponamus. Totam spem nostram perfectionis in Deo fundare & collocare debemus, ut Divinam suam præsentiam juxta beneplacitum suum nos illuminet, inflammet & moveat: idque constanter & perseveranter, adedò, ut, donec domemur & perdomemur, id est, perficiamur, domitorum feramus.*

S. Aug.
tom. 10.
serm. 4.

Secur-

Secundus effectus præsentiæ Dei est totalis perfectio & sanctitas. *Finis*, namque, *totius perfectionis est*, veluti docet Cassianus, *ut omnis nostra conversatio, omnis cordis volutatio, una & jugis efficiatur oratio, quæ est imago futura Beatitudinis, veluti arrha cælestis conversationis. Quod fit continuâ unione & præsentiâ Dei.* *Collat. 10. cap. 6.*

Rationem hujus reddit Albertus Magnus: quia præsentiâ Dei statim efficit *Deiformem*, *vita aeterna præambulum*, *transfert in Nunc aternitatu per intraversionem & sursumductionem*: & facit, ut anima certo quodam modo incipiat esse per gratiam, quod Deus est per naturam. Sicuti forma, dum communicatur subjecto, constituit & reddit ipsum tale, qualis illa in se est (albedo facit album, lux lucidam &c.) ita Deitas, veluti Divina quædam forma, communicata animæ, ipsam Deificat: & præsentiâ Divina, quæ est sanctitas per essentiam, participata sanctificat, & quâcunque ex parte perfectum reddit subjectum, ubicunque reperitur. *Alb. Mag. de adhar. Deo.*

Tertius fructus præsentiæ Dei est pax & quies. *Dat pacem in negotio, & occupationem in otio.* loquitur S. Chrysostomus: *Quomodo fieri potest, ut per medias urbes in tumultibus habitantes soli simus? Et respondet: Quando pravas & corruptas non loquimur cogitationes; sed quiescimus. q. d. tunc in summâ pace quis vivere poterit etiam in medietate civitatis & in tumultibus, quando in corde suo non habebit præsentiâ creaturarum, sed Dei: quando silentium imponet suis passionibus, & in oratione loquetur Deo. Cujus ratio est, quia mediante præsentiâ Dei omnes appetitus animi referuntur in unum, id est, in verum & finale bonum, quod est solus Deus. Quoapropter optimè consulit D. Augustinus: verânè & solidâ pace in hac vitâ gaudere desideras? ambula in præsentiâ Dei: *ibi mens, & hic quies.* Habita in Deo cogitatione & affectu, & in hac vitâ habebis pacem & quietem.. *S. Aug. nar. Ep. de grad in Bibl. P.P. S. Tho. 2 2. 1. 19. art. 3. S. Aug.**

CAP. III.

*De modo exercendi & practicandi in genere
præsentiam Dei.*

Variis modis explicant Sancti Patres praxin
exercitium adeò excellens & Divinum præsentiam
Dei.

*De simil.
c. 163.*

S. Anselmus tribus modis docet hanc praxin habere
posse: *Intellectu, Amore & Visu.* Et per intellectum
sapimus, per amorem justificamur, per visum beatificamur.
Per viam cognitionis, amoris & gaudij: cognoscendo,
amando & gaudento Deo. Et correspondet
tribus actibus beatificis: Visioni, Amori, & Gaudij
quos Beati exercent in cœlis.

*Ad frat. in
eremo.*

S. Bernardus alium producit modum præcedenti
ablimilem. *Tribus modis se exhibet anima coram Deo
cogitatione, affectione & intentione: ut cogitatio sit
recta, affectio pura, intentio recta.* Triplici via incedere
debet anima coram Deo, cogitatu sancto, affectu puro
& intentione rectâ.

*29. comp.
explic. q. 80*

S. Basilius fundat præsentiam Dei in exercitio
rum virtutum: in vigilantia rerum spiritualium, &
temperantia rerum temporalium. Interrogat S. Doctor:
*Quare deficiunt menti cogitationes bona, quæ Deo
animæ præsentem efficiunt? Et respondet: quia
deficit illuminatio.* Et subjungit: *Quare deficit
illuminatio? quia dormitat, quod illuminari debet.*
Inquit ulterius: *Quare dormitat? & tandem re-
spondet: Quia anima oculus non est vigilans & sobrius
non est vigilans ad spiritualia, & sobrius ad temporalia.*
Hæc præsentia, juxta mentem & consilium ejusdem
Sancti Doctoris, debet esse pura; ne vanis cogitatio-
nibus eam conspurcemus: quod fit, secundum Nazianzenum,
Divinas species & imagines purus nudis terrenis
formis permixtas sæpè in se circumferendo.

*Orat. 1. A-
pol.*

lib. 9. conf.

S. Augustinus docet modum reperiendi præsentiam
Dei in creaturis: *Si quis audit, dicunt hæc omnia*

Non ipsa nos fecimus, sed fecit nos, qui manet in aeternum. Qui habet aures apertas audiendi, audiat, omnes omnino creaturas in has prorumpere voces: non sumus à nobis, non ipsas nos fecimus; sed à Deo, qui vivit in aeternum, producta, creatæque, sumus, & conservamur in esse.

Quod si deinde petas ab eodem D. Augustino, quomodo Deus sit in creaturis, & creaturæ in Deo; triplici respondebit similitudine: primo id ostendit similitudine spongiæ: *Sicut parva sponsia plena immenso mari.* Secundo, solis: *Tanquam globi vitrei per totum lumine diffuso.* Tertio, animæ rationalis: *Qua spirituales ubique tota in corpore, & dat illi esse & operari.* Ita Deus est in mundo, &c.

S. Ignatius Loyola, qui in tam sancto & Divino præsentia Dei exercitio fuerat eminentissimus, quinque modis Deum sibi reddebat præsentem. Primo, tanquam Judicem, ac propterea singulis horis *receptus canebat*, diligentiissime examinando potentias suas in lumine sibi communicato à præsentia Divina. Secundo, contemplantur Deum veluti Patrem, de cujus paterna providentia in summis etiam tribulationibus gaudebat: *In unius Dei recordatione & quasi ampellu per summam delectationem quiescebat.* Tertio, recognoscebat Deum tanquam primum principium omnium creaturarum, & visa quacunque re creata etiam minima, *confestim in Dei cogitationem amoremque rapiebatur: & in singulis creaturibus Creatoris Potentiam, Sapientiam, Bonitatem ne Pontifex agnoscebat.* Quarto ad Deum, ut ad ultimum finem, vias cunctas suas dirigebat actiones: *Omnes suas cogitationes, verba, opera in Deum tanquam in finem referebat, ad Dei ac Dei gloriam honoremque destinabat: atque hoc veluti symbolum (ad majorem Dei gloriam) semper habebat.* Quinto, assiduis ferventibusque desideriis ad claram ac intuitivam summi Boni visionem aspirabat: *Et tanto desiderio tenebatur ex hoc carcere & vinculis evanidi ad Christum; ut, quoties de morte sua cogitaret, temperare sibi à lachrymis præ lætitia non posset: dissolvi enim & esse cum Christo multò melius sibi existimabat.* Et hæc desideria addebat ardentes preces jaculatorias, uti erant illæ:

A 4

Nihil

*Nihil præter te, Domine. O si te homines cognoscere
Amore amoris tui moriar, qui amore amoris mei dignus
tus es mori.*

CAPUT IV.

*De Præsentia Dei per viam luminis
naturalis.*

Bino mediante lumine Deum nobis præsentem face-
re possumus: lumine rationis naturalis, & lumine
supernaturali fidei. De primo dicitur hoc capite: De
secundo in sequenti.

Præsentia Dei mediante cognitione naturali hoc
modo in praxin redigenda est. Primò, cognoscendo
creaturas non absolute; sed relative in ordine ad Crea-
torem, cum sint tot Divini Solis radij: *Prodierunt
creatura à Deo tanquam radij à Sole*, asserit Nazian-
zenus. Et quemadmodum Sol (& est exemplum
D. Thomæ) duobus modis cognosci potest, nempe:
in sua substantia, & in sua irradiatione: ita Deus per
seipsum, & per creaturas.

Quinquè viis, veluti docet Angelicus, nos condu-
cunt creaturæ ad Creatorem. Primò per viam causa-
litate. Secundò per viam motus. Tertio per viam
possibilitatis. Quarto per viam limitationis. Quintò
per ordinem totius Universi: omnes etenim creaturæ
sunt effectus dependentes, mobiles, possibiles, limitati,
ac cum ordine, mediisque convenientibus diriguntur
in suum finem: ergò danda est una prima causa, à qua
dependent: unum primum principium movens &
non motum, à quo moventur: unum primum prin-
cipium necessarium, à quo possunt recipere esse:
unum esse infinitum & illimitatum, à quo sint parti-
cipatæ: & una prima mens, quæ summa providentia
& sapientia eas gubernet, fortiter & suaviter ordinando
& dirigendo eas in suum finem.

Secundò.

*Orat. in
Christi Na-
tivitat.
1. 2. q. 93.
art. 2. 1.
part. 9. 2.
art. 3.*

Secundò. hac supposita cognitione, varios elicies amoris actus: gaudendo & complacendo tibi, quod Deus sit talis, qualis in se est, independens, immobilis, ens necessarium, imparticipatum, infinitum & prima mens. Quod si obviam habeas aliquam creaturam, eamque deprehendas variis ornatam perfectionibus, noli in eadem persistere & hætere; sed transi ad Creatorem, & dic cum S. Augustino: *Qui fecit hac pulchra, pulchrior: qui fecit bona, melior: qui fecit hac sancta, sanctior est.*

Hæc pulchritudo & ornatus in creaturis est dependens; in DEO est independens, est enim prima causa. In creaturis est potentialis: in Deo est actus purus, quia est primum movens. In creaturis est contingens, & potest non esse: in Deo est necessarius, non potest non esse. In creaturis pulchritudo est participata: in Deo est per essentiam & imparticipata. In creaturis est limitata: in Deo est infinita & illimitata. In creaturis est in ordine defectibilis: in Deo est indefectibilis, quia ipse est prima mens.

Sit igitur benedicta ac laudata semper illa causa causarum, prima causa ac independens ab omni causa, quæ infinita sua potentia, sapientia ac bonitate nos creat & conservat. Benedictus sit primus motor, qui semper promovet creaturas suas ad id, quod melius & perfectum est, ad novas formas novasque perfectiones. Benedicta sit illa necessitas essentialis Dei, quæ nostram sustentat contingentiam. Benedicta, infinita Bonitas, quæ tam copiose & abundanter creaturis suis sese communicat. Benedicta infallibilis illa Sapientia, quæ tanta convenientia, tam stabili ordine voluit & gyrat cælorum orbis, movet elementa, variat & distinguit anni tempora, providet necessitati omnium creaturarum juxta cujuslibet capacitatem & naturam: & præ cæteris singulari providentia specialem gerit curam hominis, ordinando ac dirigendo ipsum per proportionata media ad ultimum finem æternæ beatitudinis.

Varios insuper elicies actus desiderij, e. g. Quando effectus redibit ad suam causam? quando idzatum

A 5

repetere

Apud Durand in Rationali lib. 4. c. 4. reperet suam Idæam? quando filius ascendet ad Patrem (sic precabatur Hugo) & spiritus ad eum, qui fecit illum quando omnis omnino in me cessabit motus, & potentia mea tua replebitur actualitate, à Deus meus quando humana hæc spoliabor contingentia, ac Divinitate me vestiam necessitate? quando transibo ab esse limitato ad esse infinito & illimitatum, quod habebō in Deo? Quando obliquitas mea, dicebat S. Augustinus tua rectitudini poterit adequari? Quando in omnibus & per omnia possidebor & gubernabor à te, O Dominus qui es prima mens & intelligentia, movens & gubernans hoc totum universum.

S. Augu.

Hæc & similibus affectibus anima, quoties unquam inspicit & considerat creaturas, exurgere & sublevari debet in admirationem & contemplationem Creatoris considerando & amando Deum in omnibus creaturis tanquam causam in suis effectibus: & omnes creaturas in Deo veluti effectus in sua causa: ad eum planè modum, quo vivunt sancti Angeli, qui creaturarum cognitionem connectunt cognitioni, quam habent de

Aug de Civ. Dei: Et cognitio creatura, qua ad vesperasces, unita cum cognitione Dei, lucescit & recurrit in manibus.

Beata illa anima, quæ bene novit legere in hoc libro

Universi, & utitur creaturis in illum finem, ob quem

1. Cor. 3. eas creavit Deus. & non abutitur. Omnia vestra sunt,

sicut ait Apostolus, & explicat S. Thomas: Vel ad usum,

vel ad intellectum. Et verus Dei amator, subiungit Richardus,

l. 1. de Doct. quod cernit, Dei amatoris sibi recurrit memoria. Et utitur illis, ita monet S. Augustinus, non mansoribus delectatione, sed transitoria, tanquam viâ & vehiculis,

non tanquam termino.

Tertio, ultra cognitionem & amorem præsentis Dei operationem tuam consecres, recognoscendo Deum

tanquam ultimum finem, & quodcumque profeceris, dirigas & ordines ad ejus

gloriam, necesse est.

CAP. V.

De Præsentia Dei per viam luminis supernaturalis Fidei.

Praxis modi hujus in tribus consistit exercitiis : primum est illud fidei : firmiter & indubitatè credendo, quod Deus & Sanctissima Trinitas, ratione immensitatis suæ in omni loco præsens existat cum Natura, Attributis & Personis, Patre, Filio & Spiritu Sancto, idque tribus modis ; per essentiam, præsentiam & potentiam.

Secundò, præsupposita præsentia Dei intellectiva exercebis affectivam, quæ exercitii hujus pars est principalior, varios eliciendo actus amoris, desiderij, resignationis, &c. additis diversis orationibus jaculatoriis per motus ignitos, & aspirationes flammigeras, ut loquitur D. Bonaventura: e.g. complacco mihi, Domine, & amo infinitam tuam pulchritudinem : quando concedetur mihi, ut eam reverear, eaque fruatur & gaudeam detractio velamine? O si cuncti homines ejusdem haberent notitiam! O utinam non una duntaxat mihi esset vita, sed millenæ, quas in tuum obsequium & servitium exponere possem! totum me resigno Divinæ voluntati tuæ: dispone de me, pro ut vis & tibi placet juxta Divinum tuum beneplacitum. Deinde te convertes ad Divinas Personas, eas benedicendo & laudando, eisque æternas & infinitas referendo gratias, repetendo frequenter hunc versiculum: *Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto. Gloria potentie Patris, gloria sapientie Filij, gloria bonitati Spiritus Sancti. Gratias Patri, gratias Filio, gratias Spiritui Sancto.*

Et pro exercitij hujus complemento semper in corde habebis hæc sanctissima nomina, Jesus & Maria: *Hæc In valle li sancta oratio Iesus & Maria, inquit Thomas de Kempis, cap. 13, brevis est ad dicendum, sed fortis ad juvandum, dulcis ad consolandum, potens ad perducendum ad vitam æternam. Iesus & Maria sunt mecum semper in viâ, in omni loco, & in omni tempore, pro bona custodia, Amen.*

Insupee

Insuper Christum contemplaberis præsentem in cœlo in throno gloriæ, in Eucharistia, in throno Crucis, & in corde tuo, tanquam in throno amoris, quando sacramentali aut spiritali te reficies communione: amando & benedicendo eum cum sanctissima Matre sua, æternasque ei agendo gratias.

Neque Fidei etiam desunt media seu modi invenientium Deum in creaturis, imò nobiliorem habet modum, quam lumen naturale, in quantum illas considerat, veluti symbola, figuras & similitudines Dei & Christi, quemadmodum in Sacra Scriptura ultra sensum literalem reperiuntur alij sensus, mysticus, videlicet, & spiritalis: ita Magnum hoc volumen totius universi, præter illud, quod representat sensui, demonstrat intellectu varia mysteria: etenim *est liber scriptus intus & foris.*

Apoc. c. 5.

Si cœlum suspicias stellis exornatum, in sensu allegorico representabit tibi Divinitatem, aut Humanitatem Christi cum ornamentis suarum perfectionum. In sensu morali tibi significabit animam variis adornatum virtutibus. In sensu anagogico demonstrabit tibi cœlum Divinæ Essentiæ, qua fruuntur Beati in gloria.

Ulterius. Omnis creatura aut te delectat, aut mœrore afficit: si te delectet, idè Deum illam creasse recordaberis, ut tibi sit symbolum & figura gaudij Paradisi: si te mœrore afficiat, ad considerationem poenarum infernalium te excitat. Antiqui SS. Patres omnes gratiæ: & nos sub figura quoque sumus in ordine ad statum gloriæ.

1. Cor. 10.

S. T. 1. p. 9.

1. art. 10.

Præterea, omnis creatura est ad documentum, quia inseruit pro tua instructione, & ad mysterium; etenim creata est propter gloriam Christi. Ex omnibus igitur & singulis stude elicere fructum spiritualem pro anima tua, pro gloria & amore Christi. Verùm inter omnes affectus præsentia Dei per viam desiderij nobilissima est, cæterisque perfectior. Hanc exercebat Apostolus, quando dicebat: *Bonam voluntatem habemus magis peregrinari à corpore, & presentes esse ad Dominum. q. d. eligerem*

1. Cor. 5.

eligerem potius esse separatus à corpore proprio, quam à Deo: mallem aspirare ad præsentiam beatam claræ visionis Dei, quærere & desiderare pulchram Dei faciem.

Huic sancto exercitio vacabat Regius Propheta, quando dicebat: *Sitivit anima mea ad Deum fortem Psal. 31. vrvum, quando veniam, & apparebo ante faciem Domini.* Hoc idem consulebat & suadebat illis verbis: *Quarite Dominum, & confirmamini: quarite faciem ejus semper. Et qua est facies Dei,* ait D. Augustinus, *nisi præsentia Dei? Charitas invenit eum per fidem, & eum quærit habere per speciem.*

Hæc est occupatio & professio eorum, qui sunt veri S. Bern. an. servi Dei, subjungit S. Bernardus; *Hæc est professio frat. de nostra, fratres, quærere faciem Dei Iacob, quærere faciem monte. ejus semper.* Ad eò necessarium est hoc desiderium alterius vitæ, & claræ visionis Dei, ut, qui illius non habuit curam in hac vitâ, puniatur, non quidem sensus, sed damni poenâ in purgatorio, quod ideo nuncupatum est, *Purgatorium Desiderij*, Purgatorium purgans defectum desiderij. *Causa hujus defectus alia non est, nil. spir. 6. nisi defectus alterius cujusdam præsentia, nimirum, 13.*

propriæ cognitionis & humilitatis. Una siquidem cognitio attrahit alteram, cognitio propria trahit cognitionem Dei. Quapropter si præcellum Divinæ præsentia gradum attingere desideras, sedulo stude humilitati & profundæ tui ipsius cognitioni. Dices cum Prophetâ David: *Exquisivit te facies mea; Psal. 26. faciem tuam Domine requiram.* Facies mea, mea, videlicet, cognitio quærit & reperit faciem & cognitionem Dei.

Tertio, post actus internos cognitionis & amoris sequitur actus externus operationis. Et hic quoque perficiendus est in præsentia Dei ad laudem & gloriam ipsiusmet Dei, ut animam pariter & corpus, tam per cultum interiozem, quam exteriorem, tanquam perfectum consecros holocaustum, *in odorem suavitatis, Sanctissimæ Trinitati, Patri, Filio, & Spiritui Sancto, sanctissimis que nominibus Jesu & Mariæ,*

Ad.

Adhæc, per viam imaginationis formare poteris præsentiam Dei similem illi, quam S. Joannes in Apocalypsi describit. Primum itaque præsens comparebis ante Thronum sanctissimæ Trinitatis, Patris, Filij & Spiritus Sancti. Secundò, ante Thronum Humanitatis sanctissimæ Christi, qui ostendit *Vulnera*, & sanctissimæ Matris ejus, quæ ostendit *Vbera*. Tertiò, circa Thronum imaginaberis omnes Angelos, totiusque Curie cœlestis Incolas, qui sunt prostrati *in facies suas in confusione Throni, amicti stolis albis, & palma in manibus coronati, & musicis instrumentis deferunt gloriam & honorem Domino, dicentes: Salus Deo nostro*, id est, à Deo salutem nostram salutem & gloriam recognoscimus. Quapropter, *Benedictio & claritas & sapientia & gratiarum actio: honor, virtus & fortitudo Deo nostro in sæcula sæculorum, Amen.*

Apoc. 7.

Quod si igitur omnes Sancti & Beati in facies suas prostrati Deum adorant & laudant; quanta eum majori humilitate & propria tui confusione hoc idem à te præstandum est? Qua de causa, propriæ mentis egestatis, instar mendici ante regiam Altissimi aulam constitutus postulabis gratiam & misericordiam: à potentia Patris virtutem & fortitudinem: à sapientia Filij lumen: à bonitate Spiritus Sancti amorem: ut bene sanctèque operari, cognoscere & amare valeas: idque per meritum Jesu & Mariæ, per *Vulnera Filij & Vbera Matris.*

Eccles. 14.

Concludam hoc caput quadam Ecclesiastici sententia: *Beatus homo, qui in sensu cogitat circumspiciat Deum.* Beatus ille, inquit Spiritus sanctus, qui semper contemplatur Deum, & considerat se respici à Deo. *Videt Deum præsentem & respicientem.* Etenim scriptum est: *Ego Dominus omnipotens, ambula coram me, & esto perfectus.* Omnipotens, in Hebræo legitur *Sadai*, quod significat: *Qui sufficit*, nam continet *omne bonum.* Et hoc est lucrum illud, quod reportabis ex præsentia Dei: *omne bonum.* Unde Dominus Deus, quo Patriarcha Abrahamo majorem adderet stimulum ambulandi in præsentia sua, dixit ei: *Ego omnipotens, Ego Sadai, Ego omne bonum: me habebis, qui sum omne bonum.*

Gen. 17.

bonum, habendo meam praesentiam. A contrario, inquit S. Augustinus, miser ille, quicumque a praesentia Dei alienus reperitur: *Magna hominis miseria est, cum illo non esse, sine quo non potest esse: & tamen si ejus non meminit, eumque non intelligit, ac diligit, cum illo non est.* Quare merito idem S. Doctor dolebat, quod Deus fuisset ei praesens, at non ipse Deo: *Mecum eras, & ego tecum non eram.* Quoties, anima mea, hoc idem Deo dicere poteris: *Mecum es, & tecum non sum?* *Mecum es, quia continuo me consideras, amas, conservas in esse, & tecum non sum, non cognoscendo, amando & laudando te.* *Da mihi, Domine, assistentem Sapientiam, qua mecum labores, mihi assistat, me regat & gubernet, sis mihi praesens, quemadmodum ego tibi: habeam te continuo praesentem in memoria, de recogitando: in intellectu te contemplando: in voluntate te amando: in lingua de te loquendo: in manibus pro te operando.*

Et haec sufficiant de modo in praxia deducendi sanctum hoc exercitium praesentiae Dei intellectivae, affectivae & operativae per viam luminis & rationis naturalis, per viam fidei, & per viam imaginationis.

CAP. VI.

De Praesentia Dei in interiori domo anima.

UT de praesentia Dei breve quasi exhibeatur compendium omni die exercendum: sequentem praxiam cum gratia Dei observare procurabo.

Construam interius in corde meo domum quandam mentalem tria in se comprehendentem cubicula. Primum erit meum: secundum Christi Crucifixi: tertium Dei. Unde intra me tres continuas habebō praesentias: *Praesentiam mei, Christi crucifixi, & Dei.* Prima ordinabitur ad mortificationem: secunda ad contemplationem: tertia ad amorem.

Domus

*Domus interioris anima Cubiculum
primum.*

In primo cubiculo, cujus inscriptio erit: *Cubiculum Veritatis*, tres aderunt foveæ profundissimæ: quarum una iacta & infra altam constituta erit.

Prima appellabitur *Fovea annihilationis*, & ibidem erit meum nihilum.

Secunda nominabitur *Fovea confusionis*, & in hac erunt omnia mea peccata.

Tertia vocabitur *Fovea desperationis*, & hæc continet infernum cum pœnâ, quam ibidem promerentur.

Luce, 23.

Propositum. Quod cum patientiâ cunctas suffere velim ad veritates, dicendo cum sancto Larrone: *Et quidem iuste, nam digna factu recipimus.* Propter peccata mea, hæc & plura alia peiora promerentur, cum ipsam merear infernum.

Cubiculum Secundum.

In secundo cubiculo, cujus inscriptio erit: *Cubiculum sanctuatis*, morabitur *Iesus Crucifixus* in sanctissimo Sacramento, & *Maria Virgo* pedi crucis adstantibus, ubi curabo, ut cor meum sit instar pyxidis aureæ, quæ afferretur hic Divinus Panis simul cum memoria sanctissimæ Passionis eius. Et pro devotione huius SS. Sacramenti sæpè de die spirituali me reficiam communionem, dicendo cum S. Bernardo: *Desidero te mille, Mi Iesu, quando venies? Me latum quando, facies? Me de te quando scies?* Et in actuali exercitio huiusmodi communionis quatuor formabo actus: primum fidei, dicendo: *Panem celestem accipiam*: secundum spei, subiungendo: *Et nomen Domini invocabo*: tertium humilitatis, subdendo: *Domine non sum dignus, &c.* quartum charitatis, cum hisce verbis: *Corpus Domini nostri custodiat animam meam in vitam æternam. Amen*: desiderando recipere Christum sub sacris speciebus, &c.

Pro

Pro devotione vero Passionis D. N. quinque hæc observabo puncta.

Primò, *Aspice*, Christum crucifixum præsentem, & cum S. Bernardo *Suspira & gratias ago*: corde simul & ore dicendo: Gratias tibi ago, Domine, humillimè que à te peto veniam.

Secundò, *Abstine*, ab omni sorte & specie consolationis.

Tertiò, *Sustine*, mortificationes, quæcunque tibi obveniunt.

Quartò, *Gaude*, in spe Sanguinis Christi.

Quinto, *Trabe*, alios ad eandem devotionem, &c.

Propositum, quod in hoc perficies cubiculo, erit, ut vivas cum Christo crucifixus, dicendo cum Apostolo: *Christo confixus sum Crucis: Vivo ego, jam non ego; Ad Gal. 2: vivit verò in me Christus.*

Cubiculum Tertium.

In tertio cubiculo, cujus inscriptio erit: *Cubiculum Deitatis*, erit Sanctissima Trinitas cum cœlestio paradysi gloria. Hic considerabo Deum intimè cordi meo præsentem: primò *per Essentiam*, cum Divinitate, Attributis & Personis: secundò *per Præsentiam*, cum infinita sua cognitione, qua omnes meas perscrutatur cogitationes, affectus & passiones: tertio *per Potentiam*, cum sua omnipotentia, qua mihi dat esse, singulisque horis & momentis me conservat.

Hæc stimulatus consideratione vitam agam tanta cum reverentia & vigilantia, ut cum auxilio Divinæ gratiæ ne tantillum patraturus sim, quod perspicacissimos Divinæ Majestatis oculos offendere possit, ac taliter me geram; ac si Deus solus & ego, absque alterius creaturæ comitatu, essemus in mundo.

Propositum hujus cubiculi erit attendendi ad perfectum amorem. Primò ad amorem Dei: eliciendo varios actus fidei, spei, charitatis, humilitatis, obedientiæ, &c.; Secundò ad amorem proximi: nullam prætermittendo occasionem, quâ ipsi succurrere possim, memor verborum Christi: *Quamdiu fecistis unis ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.* *Matth. 25*

B EXER-